

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного комітету
статистики України
16.02.2009р. № 53

Із змінами, затвердженими
наказом Державного комітету
статистики України
19.07.2010р. № 288
та наказом Державної служби
статистики України
07.05.2013р. № 140

МЕТОДИКА

**РОЗРАХУНКУ ІНДЕКСУ ОБСЯГУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА**

**Київ
2013**

Методика розрахунку індексу обсягу сільськогосподарського виробництва (далі – Методика) розроблена відповідно до Плану дій на 2007 рік щодо реалізації Стратегії розвитку державної статистики на період до 2008 року з метою приведення чинних методологічних документів з цього питання у відповідність до міжнародних стандартів та існуючого інформаційного забезпечення.

Основною ціллю Методики є створення інструментарію для вимірювання динаміки обсягів виробництва продукції сільського господарства як у цілому в Україні, так і в її регіонах, який відповідає сучасному стану статистичного обліку в сільському господарстві.

Методика складається з передмови, семи розділів, переліку використаної літератури і вміщує опис порядку формування індексу обсягу сільськогосподарського виробництва за рік та щомісячно за період із початку року.

Методика призначена для використання фахівцями органів державної статистики на державному, регіональному та районному рівнях, міністерств і відомств, науково-дослідних установ та іншими зацікавленими користувачами статистичної інформації.

* * *

Методику підготували:

Сікачина О.В. – заступник директора департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища Держстату України;

Зайцева Н. М. – заступник начальника відділу економічних рахунків і статистики використання сільськогосподарської продукції департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища Держстату України.

Відповідальний за випуск – Прокопенко О.М., директор департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища Держстату України.

Методика схвалена рішенням методичної комісії Державного комітету статистики України від 24 липня 2008 р. (витяг із протоколу №7) зі змінами, схваленими рішеннями комісії з питань удосконалення методології та звітної документації від 15 липня 2010 р. (витяг із протоколу №9) та від 11 квітня 2013р. (витяг із протоколу №5) .

© Державна служба статистики України, 2013

Зміст

	Стор.
Передмова	4
Розділ 1. Основні терміни та визначення.....	5
Розділ 2. Загальні положення.....	6
Розділ 3. Порядок розрахунку індексу обсягу сільсько- господарського виробництва.....	8
Розділ 4. Розрахунок річного індексу обсягу сільсько- господарського виробництва.....	9
4.1. Формування обсягу валової продукції рос- линництва.....	9
4.2. Формування обсягу валової продукції тва- ринництва.....	15
Розділ 5. Розрахунок поточного індексу обсягу сільсь- когосподарського виробництва.....	14
Розділ 6. Уточнення бази даних для розрахунку поточ- ного індексу обсягу сільськогосподарського вироб- ництва.....	20
Розділ 7. Особливості розрахунку індексу обсягу сіль- ськогосподарського виробництва за районами.....	21
Використана література	22

ПЕРЕДМОВА

Методика розрахунку індексу обсягу сільськогосподарського виробництва розроблена на базі Методичних положень щодо розрахунку валової продукції сільського господарства у порівнянних цінах, затверджених наказом Держкомстату від 25.12.1997р. №109 та Методологічних рекомендацій щодо розрахунку індексу обсягів сільськогосподарського виробництва, затверджених наказом Держкомстату від 06.08.2001р. №352. Потреба в удосконаленні чинних методик виникла у зв'язку зі змінами в інформаційній базі, на основі якої проводяться дані розрахунки, необхідністю врахування вимог міжнародних, насамперед європейських, стандартів, а також надання додаткових уточнень і роз'яснень щодо окремих проблемних питань, що виникали при проведенні розрахунків.

У Методиці розкриваються теоретичні та практичні аспекти здійснення статистичного спостереження за динамікою виробництва продукції сільського господарства, міститься порядок та особливості формування фізичних обсягів продукції сільського господарства для обчислення як річних, так і поточних (щомісячних) індексів.

В основі розрахунку лежить визначення виробленого за встановлений період часу загального обсягу продукції сільського господарства у постійних цінах (валової продукції) та тенденцій його зміни у часі.

Показник загального обсягу продукції сільського господарства у постійних цінах використовують для визначення динаміки фізичного обсягу продукції, продуктивності праці, обсягу сільськогосподарського виробництва на одиницю земельної площі та в розрахунку на одну особу населення, структури виробництва, оскільки кожен її вид оцінюється впродовж ряду років за однією і тією ж ціною, незалежно від змін вартості продукції в поточних цінах.

Розділ 1. Основні терміни та визначення.

У рамках Методики використовується така термінологія:

Валова продукція сільського господарства – вартісне вираження продукції рослинництва та тваринництва, виробленої впродовж певного періоду часу. Включає в себе поряд з товарною продукцією, призначеною для реалізації, продукти сільськогосподарського походження, спожиті у процесі виробництва, а саме насіння і корми, а також роботи, пов'язані з вирощуванням урожаю майбутнього року. До складу продукції сільського господарства не включається вирощування лісових насаджень, продукція рибальства, рибництва, промислова продукція (навіть якщо вона виготовлена сільськогосподарськими підприємствами, наприклад, масло тваринне, олія, сири, консерви тощо) та продукція забою худоби (м'ясо, шкури).

Валова продукція рослинництва – вартість сирих продуктів, одержаних від урожаю поточного року, вартість вирощування молодих багаторічних насаджень, зміна вартості незавершеного виробництва в рослинництві у звітному році.

Валова продукція тваринництва – вартість вирощування худоби та птиці, вартість сирих продуктів, одержаних у результаті вирощування і господарського використання сільськогосподарських тварин (молока, вовни, яєць, меду і т.д.).

Валовий збір сільськогосподарських культур – загальний розмір продукції у натуральному виразі, зібраної з основних, повторних і міжрядних посівів.

Виробництво молока – фактично надосне коров'яче, овече, козяче, кобиляче молоко, незалежно від того, чи було воно реалізовано, чи частина його використана на випоювання молодняку сільськогосподарської худоби, крім молока, висмоктаного при підсосному утриманні.

Виробництво яєць включає їх збір від усіх видів домашньої птиці, з урахуванням яєць, що використані на відтворення птиці (інкубація).

Виробництво вовни – уся фактично настрижена овеча, козина вовна, незалежно від того, була вона реалізована, чи використана на внутрішньогосподарські потреби. До обсягу виробництва не включається вовна, одержана з овчин при їхній промисловій переробці (так звана "кисла вовна").

Вирощування худоби та птиці у живій масі складається із ваги одержаного за рік приплоду, приросту ваги молодняку і худоби та птиці дорослої на відгодівлі та нагулі за мінусом падежу молодняку і худоби на відгодівлі.

Приплід включає живу масу (вагу) при народженні молодняку, одержаного від маток, які знаходяться у господарстві.

Приріст живої маси молодняку включає:

- за великою рогатою худобою – приріст телят, телиць неосіменених, осіменених телиць до переведення їх у групу корів, волів та воликів до переведення їх у групу робочих волів або досягнення трирічного віку, бичків до переведення їх у групу бугаїв-плідників або досягнення трирічного віку;
- за свинями – приріст молодняку до переведення у доросле виробниче стадо;
- за вівцями та козами – приріст молодняку до 1 року і переведення у доросле стадо;
- за птицею – приріст птиці дорослої.

СКП – Статистична класифікація продукції.

Категорії виробників продукції сільського господарства (товаровиробників) – основними категоріями товаровиробників у сільському господарстві є сільськогосподарські підприємства та господарства населення.

Сільськогосподарські підприємства – юридичні особи або їхні відокремлені підрозділи, що займаються сільськогосподарським виробництвом, незалежно від підпорядкування, організаційно-правових форм господарювання та основного виду діяльності. Як категорія вони включають в себе державні підприємства, господарські товариства, кооперативи, приватні, фермерські господарства та інші підприємства, що займаються сільськогосподарським виробництвом.

Господарства населення – домогосподарства, що здійснюють сільськогосподарську діяльність як з метою самозабезпечення продуктами харчування, так і з метою виробництва товарної сільськогосподарської продукції, а також фізичні особи – підприємці, які проводять свою діяльність у галузі сільського господарства.

КВЕД – Класифікація видів економічної діяльності.

Постійні ціни – середньозважені ціни року, прийнятого за основу для порівняння.

Розділ 2. Загальні положення.

Для характеристики динаміки загального обсягу продукції, виробленої в сільському господарстві, використовується показник валової продукції сільського господарства у постійних цінах. Він є одним із основних результативних показників діяльності у сфері сільського господарства.

Розрахунок валової продукції сільського господарства здійснюється шляхом вартісної оцінки кожного окремого виду сільськогосподарської продукції, незалежно від місця й умов його виробництва, за однією і тією ж ціною. Це дає можливість запобігти впливу різниці в регіональних цінах на один і той же вид сільськогосподарської продукції та проводити порівняльний аналіз на національному та регіональному рівнях за основними видами діяльності сільського господарства (рослинництво, тваринництво) та категоріями виробників продукції сільського господарства.

Перелік видів сільськогосподарської продукції, на основі якого здійснюється розрахунок індексу сільськогосподарського виробництва, та постійні ціни на них розробляються централізовано та затверджуються наказом Дерстату України. Перелік продукції готується на основі КВЕД (01.1 – 01.5) та відповідних кодів СКП і є єдиним для усіх регіонів країни. За постійні ціни обираються ціни року, прийнятого за основу для порівняння. Зміна постійних цін відбувається, як правило, один раз на п'ять років.

Загальнодержавні постійні ціни на продукцію сільського господарства розраховуються як середньозважені ціни товарної та нетоварної частин валової продукції сільського господарства: товарна частина продукції оцінюється за фактичними цінами реалізації, нетоварна в сільськогосподарських підприємствах – за цінами фактичної собівартості, в господарствах населення – умовно за середньотоварними цінами.

Для спостереження за динамікою змін в обсягах виробництва продукції сільського господарства у часі застосовують розрахунки річних та поточних (щомісячних) індексів обсягу сільськогосподарського виробництва.

Річний розрахунок індексу обсягу сільськогосподарського виробництва проводиться за основними видами діяльності сільського господарства (рослинництво і тваринництво), за розширеним переліком сільськогосподарської продукції та категорій товаровиробників за допомогою відповідного програмного забезпечення.

Розрахунок валової продукції сільського господарства в постійних цінах за рік здійснюється в розрізі таких категорій товаровиробників:

усі категорії господарств

у тому числі

сільськогосподарські підприємства

з них

державні сільськогосподарські підприємства

недержавні сільськогосподарські підприємства

з них

фермерські господарства

господарства населення.

Поточні розрахунки здійснюються за спрощеною схемою з використанням системи дорахунків і коригувань за основними видами діяльності сільськогосподарства (рослинництво та тваринництво) та категоріями виробників сільськогосподарської продукції.

Щомісячні розрахунки валової продукції сільськогосподарства в постійних цінах здійснюються в розрізі таких категорій товаровиробників:

усі категорії господарств

у тому числі

сільськогосподарські підприємства

господарства населення.

Безпосередньо розрахунки вартості та індексу обсягу сільськогосподарського виробництва здійснюють територіальні (обласні) органи державної статистики. Визначення загального індексу сільськогосподарського виробництва в цілому в Україні здійснюється департаментом статистики сільськогосподарства та навколишнього середовища Держстату шляхом зведення та ув'язки розрахованих регіональних показників.

Для розрахунку індексу обсягу сільськогосподарського виробництва загальний обсяг валової продукції можна отримати двома взаємопов'язаними та взаємозамінними шляхами агрегації. *Перший шлях* – спочатку проводиться розрахунок обсягів виробництва продукції за видами діяльності сільськогосподарства в розрізі категорій господарств – виробників продукції, а потім формуються підсумки в цілому по сільському господарству. *Другий шлях* – спочатку проводиться розрахунок обсягів виробництва продукції за категоріями господарств у розрізі видів діяльності сільськогосподарства, а потім формуються підсумки в цілому по сільському господарству. Ці шляхи можуть використовуватися разом для контролю і перевірки один одного.

У разі затвердження переліку нових постійних цін валова продукція сільськогосподарства за рік, прийнятий за основу для порівняння, розраховується в нових постійних цінах шляхом множення натуральних показників виробленої за цей рік продукції на нові постійні ціни. При ретроспективних перерахунках валової продукції сільськогосподарства прямий перерахунок не проводиться з метою запобігання можливих структурних змін у динаміці обсягів продукції. При перерахунках індекси обсягу сільськогосподарського виробництва залишаються без змін, а в розрізі категорій господарств та видів діяльності сільськогосподарства можливі незначні відхилення, що зумовлено як ціновими структурними зрушеннями у сільському господарстві, так і змінами у рівнях товарності продукції.

Перерахунки валової продукції сільськогосподарства за видами діяльності сільськогосподарства (рослинництво, тваринництво) та категоріями господарств проводяться централізовано з ув'язкою державного і регіональних рівнів.

Розділ 3. Порядок розрахунку індексу обсягу сільськогосподарського виробництва.

Для спостереження за динамікою змін в обсягах виробництва продукції сільського господарства у часі застосовують розрахунок індексу обсягу сільськогосподарського виробництва, який відображає відносний рівень загальних фізичних обсягів сільськогосподарської продукції, вироблених за будь-які періоди часу, обрані для порівняння. Для його обчислення обрана формула Ласпейреса, тобто

$$I_t^{zag} = \frac{\sum_{i=1}^n q_t^{(i)} \times p_0^{(i)}}{\sum_{i=1}^n q_0^{(i)} \times p_0^{(i)}} \quad (1)$$

де:

$q^{(i)}$ - обсяг виробництва конкретного i -го виду продукції у натуральному виразі;
 $p_0^{(i)}$ - постійна ціна на конкретний i -тий вид продукції;

$t, 0$ - періоди часу (базовий та звітний), обрані для порівняння.

Алгоритм розрахунку цього індексу складається з трьох етапів:

I етап – за допомогою постійних цін проводиться вартісна оцінка фізичних обсягів виробництва окремих видів/підвидів продукції за групами виробників та обрані періоди часу, тобто здійснюється перемноження за окремими видами продукції її кількості ($q_{t,0}^{(i)}$) у базовому та звітному періодах на її постійну ціну ($p_0^{(i)}$):

$$Q_{t,0}^{(i)} = q_{t,0}^{(i)} \times p_0^{(i)} \quad (2)$$

де:

$Q_{t,0}^{(i)}$ - обсяг продукції i -того виду/підвиду у постійних цінах певної групи виробників у базовому (0) та звітному (t) періодах.

II етап – проводиться сумування (агрегування) отриманих добутоків на більш високі рівні групування: у підгрупи, групи продукції, групи виробників (P), види діяльності сільського господарства (b) з наступним отриманням загального обсягу продукції сільського господарства за обрані періоди часу:

$$Q_{t,0}^{(P,b)} = \sum_{i=1}^n Q_{t,0}^{(i)} \quad (3)$$

$$Q_{t,0}^{zag} = \sum_{b=1}^n Q_{t,0}^{(b)} = \sum_{P=1}^n Q_{t,0}^{(P)} \quad (4)$$

де:

$Q_{t,0}^{(P,b)}$ - обсяг продукції за окремими групами виробників (P), або окремими видами діяльності сільського господарства (b) у постійних цінах у базовому (0) та звітному (t) періодах;

$Q_{t,0}^{zag}$ - загальний обсяг валової продукції сільського господарства у постійних цінах у базовому (0) та звітному (t) періодах.

У випадку, коли індекс будується через основні види діяльності сільського господарства – рослинництво й тваринництво, або основні групи (категорії) виробників – сільськогосподарські підприємства та господарства населення (наприклад, поточні розрахунки), $n=2$ і

$$Q_{t,0}^{zag} = \sum_{b=1}^2 Q_{t,0}^{(b)} = Q_{t,0}^{roc} + Q_{t,0}^{mvar} \quad (5)$$

де:

$Q_{t,0}^{roc}$ і $Q_{t,0}^{mvar}$ - обсяг валової продукції у постійних цінах, відповідно по рослинництву і тваринництву у базовому (0) та звітному (t) періодах;

$$\text{або } Q_{t,0}^{zag} = \sum_{P=1}^2 Q_{t,0}^{(P)} = Q_{t,0}^{cgn} + Q_{t,0}^{gn} \quad (6)$$

$Q_{t,0}^{cgn}$ і $Q_{t,0}^{gn}$ - обсяг валової продукції у постійних цінах, відповідно по сільськогосподарських підприємств і господарств населення у базовому (0) та звітному (t) періодах.

III етап – визначається індекс обсягу сільськогосподарського виробництва шляхом ділення розрахованих обсягів продукції сільського господарства за порівнювані періоди часу:

$$I_t^{zag} = \frac{Q_t^{zag}}{Q_0^{zag}} \quad (7)$$

Треба зазначити, що на будь-якому етапі побудови індексу загального обсягу сільськогосподарського виробництва можна отримати індекси за його складовими: індекси обсягів виробництва за окремими видами діяльності сіль-

ського господарства, групами виробників, групами продукції тощо. Тобто схема, що наведена вище, забезпечує отримання індексу будь-якого рівня агрегації.

Індекси обсягу сільськогосподарського виробництва, як річні, так і поточні, будуються з урахуванням показників виробництва в усіх сільськогосподарських підприємствах (включаючи малі) та господарствах населення, які отримують ще на етапі формування індивідуальних фізичних обсягів окремих видів продукції на підставі звітів, обстежень та дорахунків.

Розділ 4. Розрахунок річного індексу обсягу сільськогосподарського виробництва.

Як уже згадувалося, розрахунки річного обсягу валової продукції в постійних цінах здійснюються територіальними (обласними) органами державної статистики за допомогою програмного забезпечення в розрізі таких категорій господарств: усі категорії господарств, сільськогосподарські підприємства, державні сільськогосподарські підприємства, недержавні сільськогосподарські підприємства, фермерські господарства та господарства населення. Для розрахунку річних індексів сільськогосподарського виробництва використовується загальний порядок розрахунку, який описано у **Розділі 3** цієї Методики.

Інформаційною базою для розрахунку річного обсягу валової продукції сільського господарства у постійних цінах за окремими категоріями аграрних товаровиробників є дані таких державних статистичних спостережень та розрахунків:

- 1) ф.№29-сг (річна) "Підсумки збору врожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду на 1 грудня 20 ____ року";
- 2) ф.№24 (річна) "Стан тваринництва за 20_рік";
- 3) ф.№21-заг (річна) "Реалізація сільськогосподарської продукції за 20_рік";
- 4) ф. № 50-сг (річна) "Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств за 20 ____ рік";
- 5) ф.№4-сг (річна) "Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 20 ____ року";
- 6) розрахунки обсягів виробництва в господарствах населення, які здійснюються відповідно до затверджених методик;
- 7) Інструментарій проведення розрахунків основних показників обсягів виробництва продукції тваринництва у господарствах усіх категорій (таблиці 8, 15-19);
- 8) адміністративні дані.

4.1. Формування обсягу валової продукції рослинництва.

Зернові культури. Валовий збір зерна за окремими видами зернових і зернобобових культур визначається за даними **ф.№29-сг** (у вазі після доробки).

Технічні культури. Валовий збір технічних культур приймається за даними **ф. №29-сг**. Насіння соняшнику – у вазі після доробки, цукрові буряки (фабричні) – у вазі без землі, гички й домішок.

Посадковий матеріал (саджанці хмелю, саджанці троянди, черенки лаванди, черенки хмелю) визначається за даними **ф. №29-сг** або ж за даними підприємств, що займаються вирощуванням зазначеного посадкового матеріалу. Ураховуються саджанці троянди, які будуть використані для одержання ефіроолійної сировини.

Картопля й овоче-баштанні культури. Валовий збір даної групи культур визначається за даними **ф. №29-сг**. Валовий збір зеленого горошку потрібно включати у валовий збір інших овочів.

До обсягу виробництва насіння овочевих культур включаються насінники однорічних овочевих культур (без насінників зеленого горошку) та висадки-насінники дворічних овочевих культур.

Гриби культурні. Валовий збір грибів приймається за даними **ф. №29-сг**.

Плодоягідні культури. Валовий збір та посадковий матеріал цієї групи культур визначається за даними **ф. №29-сг**. До "Іншого посадкового матеріалу" включаються "вуса суниці".

Кормові культури. Обсяги виробництва **кормових культур** в основному приймаються за даними **ф. №29-сг**.

При цьому слід зауважити, що обсяг виробництва сіна сіяних багаторічних трав визначається за сумою сіна багаторічних безпокровних трав посіву поточного року, включаючи посів з осені минулого року, сіна багаторічних трав посіву минулих років та сіна підпокровних багаторічних трав (підсів, включаючи підсів з осені), а обсяг виробництва трав на зелений корм, сінаж, силос, трав'яне борошно та одержання гранул і брикетів включає однорічні трави, багаторічні безпокровні трави посіву поточного року, враховуючи посів з осені минулого року, багаторічні трави посіву минулих років та підпокровні багаторічні трави (підсів, включаючи підсів з осені) на зелений корм, сінаж, силос, трав'яне борошно та для одержання гранул і брикетів (вага зеленої маси).

Обсяг зеленої маси, згодованої шляхом випасу, визначається так:

- у сільськогосподарських підприємствах: за даними **ф. №24**, розділ 7, рядок 194, графа 1, де витрачені у звітному році пасовищні корми у кормових одиницях потрібно перерахувати у фізичну масу шляхом ділення на коефіцієнт **0,23** "зелена маса штучного пасовища" відповідно до "Довідника поживності кормів";

- у господарствах населення: за даними **ф. №29-сг** щодо площ трав (однорічних та багаторічних за сумою) та культурних пасовищ, використаних для цієї мети у звітному році, а також експертної урожайності зеленої маси пасовищ у сільськогосподарських підприємствах, яка розраховується на основі валового збору, визначеного за **ф. №24**, та площ трав, визначених за **ф. №29-сг**.

Розглянемо приклад розрахунку обсягів зеленої маси, згодованої шляхом випасу:

		Інструментарій	Значення показника
А	Б	1	2
Сільськогосподарські підприємства			
Витрачено пасовищних кормів, центнерів кормових одиниць	01	ф.№24, ряд.194 гр.1	5037667
Коефіцієнт перерахунку зеленої маси штучного пасовища		0,23	
Обсяг зеленої маси, згодованої шляхом випасу			
тис. ц	02	02=01/0,23/1000	21902,9
<u>Довідково:</u>			
Загальна площа трав на випас, тис. га	03	ф.№29-сг, ряд.1414+1424	287,2
Експертна урожайність, ц з 1 га	04	04=02/03	76,3
Господарства населення			
Загальна площа трав на випас, тис. га	05	ф.№29-сг, ряд.1414+1424	7,3
Пасовищні корми з площ трав на випас, тис.ц	06	06=05x04	557,0
Культурні пасовища на зелений корм, тис.ц	07	ф.№29-сг, ряд.1506	1681,8
Обсяг зеленої маси, згодованої шляхом випасу, тис.ц	08	08=06+07	2238,8

Валовий збір соломи озимої та ярої (без стебел кукурудзи), половини визначається:

- у цілому по сільськогосподарських підприємствах за даними **ф.№50-сг (розділ 5, гр.2 – гр.3)** з дорахунком до повного кола сільгосппідприємств, використовуючи при цьому коефіцієнт дорахунку, розрахований на основі показників про виробництво зернових та зернобобових культур (без кукурудзи) за **ф.№29-сг та ф.№50-сг**:

$$K_{\text{дор.}} = \frac{\text{Валовий збір зернових та зернобобових культур (без кукурудзи) ф.№29-сг}}{\text{Виробництво зернових та зернобобових культур (без кукурудзи) ф.№50-сг}}$$

Розрахований фізичний обсяг соломи озимої та ярої (без стебел кукурудзи), половини, виробленої сільськогосподарськими підприємствами, розподіляють за категоріями господарств (державні сільськогосподарські підприємства, недержавні сільськогосподарські підприємства, з них фермерські господарства) за допомогою їх часток у загальному виробництві зернових та зернобобових культур (без кукурудзи).;

- у господарствах населення за даними **ф.№29-сг** щодо валового збору зернових та зернобобових культур (без кукурудзи), з урахуванням агротехнічних норм виходу соломи до валового збору зерна, який становить 50-60%.

Гичка коренеплодів визначається розрахунково – 30-35% від суми валового збору кормових коренеплодів та цукрових буряків.

В інші кормові культури входить тутовий лист (шовковиця), продукція якого визначається множенням кількості реалізованих коконів на 20 (20 кг тутового листа використовується на вирощування одного кілограма коконів).

Посіви люпину та інших культур на зелене добриво. Площа заорювання зеленої маси люпину й інших культур на зелене добриво визначається за даними **ф.№4-сг**.

Продукція квітникарства та декоративних культур:

- у сільськогосподарських підприємствах обсяги виробництва квітково-декоративних культур (квіткова розсада; квіткові цибулини, бульби; саджанці квіткових і декоративних насаджень; рослини в горщиках, ящиках тощо; квіти зрізані (всього та за видами); насіння квітів) приймаються за даними **ф.№29-сг**;

- у господарствах населення обсяг продукції квітникарства та декоративних культур приймають на рівні обсягів, які були реалізовані у звітному році у фактичних цінах, з їх уточненням на індекс цін продажу квітів та квіткової розсади на міських ринках за звітний рік до базисного року розрахунку постійних цін (розраховується централізовано та повідомляється територіальним (обласним) органам державної статистики).

Вирощування молодих багаторічних насаджень визначається за даними **ф.№29-сг** за насадженнями:

- плодоягідних культур (окремо по садах, ягідниках, виноградниках);
- технічних культур (окремо по насадженнях хмелю та ефіроолійних культур).

Вирощування молодих багаторічних насаджень складається з площі посаджених нових садів, ягідників, виноградників і ін. та площі молодих садів і насаджень до експлуатаційного віку, яка визначається розрахунково як різниця між загальною площею насаджень на кінець попереднього року та площею насаджень у плодоносному віці на кінець звітного року.

Зміна вартості незавершеного виробництва в рослинництві. Незавершене виробництво на початок звітного року – це вартість затрат з підготовки посівних площ під озимі та ярі культури, виконаних у попередньому році під урожай цих культур у звітному році.

Незавершене виробництво на кінець звітного року – це вартість затрат з підготовки посівних площ під озимі та ярі культури, виконаних у звітному році під урожай цих культур у наступному (за звітним) році.

Розрахунок зміни вартості незавершеного виробництва в рослинництві з початку до кінця звітного року проводиться шляхом множення приросту (зменшення) площі посіву озимих культур і приросту (зменшення) площі чорних парів під ярі культури та зябу на відповідну ціну 1 га незавершеного виробництва по озимих і ярих культурах. У господарствах населення розрахунок зміни вартості незавершеного виробництва проводиться лише по площі посіву озимих культур.

Площі посіву озимих культур, площі парів під ярі культури та зябу визначаються на підставі даних **ф.№29-сг** "Довідково: Посів озимих культур на зерно та зелений корм під урожай наступного року станом на 1 грудня 20_року".

Розглянемо приклад розрахунку зміни вартості незавершеного виробництва:

		Усі категорії господарств		У тому числі									
				сільськогосподарські підприємства								господарства населення	
				державні		недержавні		з них фермерські господарства					
тис. га (3+11)	тис. грн. (4+12)	тис. га (5+7)	тис. грн. (6+8)	тис. га	тис. грн.	тис. га	тис. грн.	тис. га	тис. грн.	тис. га	тис. грн.		
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Зміна вартості незавершеного виробництва (п.1 + п.2)		x	-121405	x	-165258	x	-9441	x	-155817	x	53959	x	43853
1. Озимі культури (п. 1.2 – п. 1.1)	1017,47	-233,5	-237574	-276,6	-281427	-11,6	-11803	-265	-269624	3,6	3663	43,1	43853
1.1. Площа посіву озимих культур восени попереднього року під урожай звітного року		9434,3	x	7655,6	x	226,4	x	7429,2	x	1544,8	x	1778,7	x
1.2. Площа посіву озимих культур восени звітного року під урожай наступного року		9200,8	x	7379,0	x	214,8	x	7164,2	x	1548,4	x	1821,8	x
2. Ярі культури (п. 2.2 – п. 2.1)	502,46	231,2	116169	231,2	116169	4,7	2362	226,5	113807	100,1	50296	x	x
2.1. Площа парів під ярі культури і зябу під урожай звітного року		9557,0	x	9557,0	x	288,5	x	9268,5	x	1981,3	x	x	x
2.2. Площа парів під ярі культури і зябу восени звітного року під урожай наступного року		9788,2	x	9788,2	x	293,2	x	9495,0	x	2081,4	x	x	x

Інша продукція рослинництва. До іншої продукції рослинництва включають продукцію рослинництва (міцелій грибів, овочева розсада, енергетична верба тощо), що реалізована у звітному році і не визначена діючим переліком видів продукції. Обсяг іншої продукції рослинництва у фактичних цінах включається у вартість валової продукції сільськогосподарства після його уточнення на індекс цін реалізації за звітний рік до базисного року розрахунку постійних цін. Для цього кожен вид іншої продукції рослинництва у фактичних цінах коригують на індекс цін реалізації для продуктової групи, найближчої до відповідного виду продукції за видовими та якісними показниками. Якщо визначити таку групу неможливо, то коригування проводиться на загальний індекс цін реалізації продукції рослинництва. Загальний обсяг іншої продукції рослинництва визначається шляхом додавання скоригованих обсягів.

4.2. Формування обсягу валової продукції тваринництва.

Вирощування худоби та птиці розраховується за основними видами продуктивної худоби: велика рогата худоба, свині, вівці та кози, а також у цілому по всіх видах птиці та заповнюється за даними **таблиці 8** Інструментарію проведення розрахунків основних показників обсягів виробництва продукції тваринництва у господарствах усіх категорій (далі – Інструментарій).

Продукція вирощування **коней** умовно приймається в обсязі реалізації її на забій у живій вазі та заповнюється за даними **таблиці 8** Інструментарію.

Кількість **молока**, одержаного протягом звітного року заповнюється за даними **таблиці 15** Інструментарію та визначається за основними видами: коров'яче, овече і козяче, кобиляче.

Кількість **яєць** визначається за даними **таблиці 8** Інструментарію.

Обсяг виробництва **вовни** визначається в натурі (фізичній вазі) відповідно до даних **таблиці 16** Інструментарію окремо за видами: овеча та козяча.

Продукція **кролівництва** заповнюється за даними **таблиці 16** Інструментарію.

Кількість **молодняку хутрових звірів**, проданного для племінних цілей, та кількість отриманих за рік шкурок хутрових звірів приймаються за даними **ф.№24**.

Кількість м'яса хутрових звірів визначається лише у випадку його господарського використання. Обсяг господарського використання цього мяса приймається за даними звірогосподарств.

Продукція **бджільництва** заповнюється за даними **таблиці 19** Інструментарію. Інша продукція бджільництва (маточне молочко, прополіс, квітковий пилок, бджолина отрута та затрати бджільництва, віднесені на бджолозапилювні культури) заповнюється за фактичними цінами і визначається за інформацією підприємств, які займаються виробництвом продукції бджільництва або адміністративними даними.

Кількість **kokoniv** визначається за **ф.21-заг** у розмірі обсягу їх реалізації, а кількість **грени** – за даними гренажних заводів.

Кількість **гною** визначається розрахунково, виходячи з приблизних норм виходу свіжого гною від однієї голови худоби та птиці за рік, які складають: для дорослої великої рогатої худоби – 7-8 тонн, коней – 5-6, овець – 0,7-0,8, свиней – 1,2-1,5 тонни. Норма виходу гною від молодняку великої рогатої худоби і коней приймається у розмірі 40% від норми виходу гною дорослої худоби. Норми виходу свіжого гною розповсюджують на середньорічне поголів'я худоби за видами (середнє між початком і кінцем року).

Обсяг **пташиного посліду** розраховується аналогічно, виходячи з середньої норми виходу свіжого гною на одну голову птиці за рік – 25 кг і середньорічної чисельності птиці всіх видів.

З розрахованого таким чином валового виходу свіжого гною необхідно відняти 30 – 50% на загальні втрати при його зберіганні.

Інша продукція тваринництва. До іншої продукції тваринництва включають продукцію тваринництва (вовна-линька, щетина тощо), що реалізована у звітному році і не визначена діючим переліком видів продукції. Обсяг іншої продукції тваринництва у фактичних цінах включається у вартість валової продукції сільського господарства після його уточнення на індекс цін реалізації за звітний рік до базисного року розрахунку постійних цін. Для цього кожен вид іншої продукції тваринництва у фактичних цінах коригують на індекс цін реалі-

зації для продуктової групи, найближчої до відповідного виду продукції за видовими та якісними показниками. Якщо визначити таку групу неможливо, то коригування проводиться на загальний індекс цін реалізації продукції тваринництва. Загальний обсяг іншої продукції тваринництва визначається шляхом додавання скоригованих обсягів.

Розділ 5. Розрахунок поточного індексу обсягу сільськогосподарського виробництва.

Визначення поточного індексу обсягу сільськогосподарського виробництва через сезонність, зокрема у рослинництві, значною мірою відрізняється від порядку розрахунку річного індексу.

По-перше, кількість продуктів, включених до розрахунку, коливається в залежності від місяця року. По-друге, через певну обмеженість інформаційної бази в середині року допускається використання укрупнених груп продуктів і середніх цін на них та використання непрямих показників. По-третє, дані щодо продукції рослинництва включаються у розрахунок поточного індексу обсягу сільськогосподарського виробництва починаючи з січня-червня.

Тому при формуванні індексу для внутрірічного періоду слід приділяти особливу увагу співставності структури/складу обсягів продукції, які порівнюються. Розбіжність у наборі продуктів-представників допускається у випадку розбіжності у часі біологічних ритмів визрівання урожаю одних і тих же сільськогосподарських культур або запровадження вирощування нових культур і розведення нових видів тварин.

Для розрахунку індексу за обраний період часу протягом року загальні обсяги продукції у постійних цінах формуються з підсумків короткотермінової статистики про обсяги продукції тваринництва і рослинництва в натуральному виразі, виробленої за звітний період, зміну вартості незавершеного виробництва в рослинництві, обчислених у постійних цінах, та системи розрахунків, що дають змогу в загальні обсяги продукції доключити ту її частину, яка на момент проведення розрахунків не може бути облікована.

Розрахунки щодо зміни вартості незавершеного виробництва у рослинництві проводяться за схемою та порядком, описаними у розділі 4, підрозділі 4.1 цієї Методики, з урахуванням наявної в органах державної статистики інформації. Зміна вартості незавершеного виробництва в рослинництві визначається щомісячно на встановлену звітну дату у період проведення робіт.

Розрахунок поточного індексу обсягу сільськогосподарського виробництва в постійних цінах здійснюється за всіма категоріями господарств, сільськогосподарськими підприємствами та господарствами населення.

Інформаційною базою для поточного розрахунку обсягу валової продукції сільського господарства у постійних цінах за окремими категоріями аграрних товаровиробників є дані таких державних статистичних спостережень та розрахунків:

- 1) ф.№24-сг (місячна) "Стан тваринництва на "___" ____ 20__ року";

2) ф.№37-сг (місячна) "Сівба та збирання врожаю сільськогосподарських культур, проведення інших польових робіт на "___" _____20_року";

3) розрахунки відповідно до затверджених методик обсягів виробництва господарствами населення.

У практиці сільськогосподарської статистики для вимірювання внутрірічної динаміки виробництва, з метою нівелювання впливу сезонності, більш поширений індекс, що характеризує динаміку обсягів продукції сільського господарства наростаючим підсумком з початку звітнього року порівняно з відповідним періодом попереднього року. Для порівняння можуть бути обрані й більш віддалені періоди часу.

Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва за період з початку року отримується за формулою (7) шляхом ділення відповідних обсягів валової продукції в одних і тих же постійних цінах за обрані періоди часу.

Перелік продуктів і груп продуктів для розрахунку поточного індексу обсягу сільськогосподарського виробництва з урахуванням наявної на час розрахунку інформаційної бази та потреб у деталізації індексу включає такі позиції:

- зернові та зернобобові культури (вкл. кукурудзу) *у вазі після доробки*;
- насіння соняшнику *у вазі після доробки*;
- соя;
- кольза – ріпак ярий;
- ріпак озимий;
- цукрові буряки (фабричні);
- картопля;
- овочі закритого ґрунту;
- овочі відкритого ґрунту;
- плоди та ягоди;
- виноград;
- кормові коренеплоди;
- кукурудза на силос, зелений корм та сінаж;
- інша продукція рослинництва;
- зміна вартості незавершеного виробництва в рослинництві;
- вирощування худоби та птиці;
- молоко;
- вовна;
- яйця;
- інша продукція тваринництва.

При проведенні розрахунку слід враховувати, що у **ф. №37–сг** (місячна) зернові та зернобобові культури (вкл. кукурудзу), соняшник на зерно показуються у початково оприбуткованій вазі. Для визначення обсягів у вазі після доробки за звітний період розраховується коефіцієнт перерахунку за річними даними **ф.№29-сг** (відношення обсягів у вазі після доробки до обсягу в початково оприбуткованій вазі).

Застосування зазначеного вище переліку продуктів зумовлює необхідність визначати середню постійну ціну для окремих груп продукції (наприклад, зернові та зернобобові культури, овочі відкритого ґрунту, вирощування худоби та птиці і т.д.) по кожній окремій категорії виробників продукції. Вона розраховується щороку, як середньозважена величина на підставі даних заключного розрахунку валової продукції сільського господарства за рік, що є найближчим до проведення розрахунку, тобто загальна вартість продукції тих підвидів, які складають групу продукції, ділиться на загальну кількість продукції цих підвидів, а саме:

$$\overline{p^{(I)}} = \frac{\sum_{i=1}^n Q^{(i)}}{\sum_{i=1}^n q^{(i)}} = \frac{\sum_{i=1}^n q^{(i)} \times p^{(i)}}{\sum_{i=1}^n q^{(i)}} \quad (8)$$

де:

$\overline{p^{(I)}}$ - середня постійна ціна для I-ої групи продукції за рік, що є найближчим до проведення розрахунку;

$\sum_{i=1}^n Q^{(i)} = \sum_{i=1}^n q^{(i)} \times p^{(i)}$ - сума індивідуальних вартісних обсягів і-их видів продукції, що входять до I-ої групи, у постійних цінах із заключного розрахунку за рік, що є найближчим до проведення розрахунку;

$\sum_{i=1}^n q^{(i)}$ - сума індивідуальних обсягів виробництва видів продукції у натуральному виразі за рік, що є найближчим до проведення розрахунку.

Розглянемо приклад розрахунку середньої постійної ціни для групи "зернові та зернобобові культури (вкл. кукурудзу)" на 2008 рік (за умов наявності даних заключного розрахунку валової продукції сільського господарства за 2007 рік, який є найближчим до проведення розрахунку):

	Сільськогосподарські підприємства			Господарства населення		
	валова продукція, тис.грн. (з заключного розрахунку за 2007р.) (qp)	обсяг виробництва, тис.ц (q)	середня ціна, грн. за ц ($\overline{p^{(I)}}$)	валова продукція, тис.грн. (з заключного розрахунку за 2007р.) (qp)	обсяг виробництва, тис.ц (q)	середня ціна, грн. за ц ($\overline{p^{(I)}}$)
A	1	2	3=1/2	4	5	6=4/5
Пшениця (озима і яра)	4668988	115056,4		986948	24321,1	
Кукурудза на зерно	2056120	57305,5		606586	16905,9	
Рис	105287	1030,1		5111	50,0	
Ячмінь (озимий і ярий)	1957399	41173,6		885883	18634,5	
Жито (озиме і яре)	139265	3818,7		65882	1806,5	
Овес	124306	3501,5		68959	1942,5	
Просо	21982	710,8		4074	131,7	
Гречка	168818	1992,2		15440	182,2	

	Сільськогосподарські підприємства			Господарства населення		
	валова продукція, тис.грн. (з заключного розрахунку за 2007р.) (qp)	обсяг виробництва, тис.ц (q)	середня ціна, грн. за ц ($\bar{p}^{(I)}$)	валова продукція, тис.грн. (з заключного розрахунку за 2007р.) (qp)	обсяг виробництва, тис.ц (q)	середня ціна, грн. за ц ($\bar{p}^{(I)}$)
А	1	2	3=1/2	4	5	6=4/5
Сорго на зерно	30623	728,3		2227	53,0	
Суміш колосових і інші зернові	737	22,7		341	10,5	
Горох	98766	2563,4		4533	117,6	
Квасоля	4553	16,8		78898	291,0	
Сочевиця	43	0,2		0	0,0	
Вика і викові суміші на зерно	29852	352,7		1463	17,3	
Люпин на зерно (солодкий і гіркий)	14676	75,7		155	0,8	
Інші зернобобові	6709	131,9		187	3,7	
Зернові та зернобобові культури (вкл. кукурудзу)	9428124	228480,5	41,3	2726687	64468,3	42,3

Для порівнюваних періодів, що обрані у звітному і попередньому роках, використовуються одні й ті ж самі середні ціни, причому до моменту отримання заключного розрахунку валової продукції за попередній рік (це стосується, насамперед, розрахунків індексу за січень, ..., січень-квітень) використовуються ціни, розраховані на основі заключних розрахунків валової продукції за останній найближчий до розрахунку рік. Наприклад, для індексів за січень 2008р., ..., січень-квітень 2008р. це буде 2006 рік, а для індексів за січень-травень 2008р., ..., січень-грудень 2008р. використовуються середні ціни, розраховані на основі заключного розрахунку валової продукції за 2007р.

Для розрахунку обсягів виробництва валової продукції на етапі обліку продукції певного виду діяльності сільського господарства за певною категорією господарств визначається, перш за все, основна частина продукції, яка включається в поточні підсумки на підставі звітів за формами державних статистичних спостережень та розрахунків обсягів виробництва господарствами населення. Основна частина продукції обсягу валової продукції обліковується за формулами (2-3) шляхом перемноження фізичних обсягів виробництва окремих видів продукції на постійну ціну з подальшим сумуванням результатів у групи виробників, види діяльності сільського господарства.

Отримані результати обрахунку основної частини продукції у постійних цінах коригуються на коефіцієнт, що враховує ту частину продукції, яка не може бути облікована у тому ж порядку, як і основна продукція, і на коефіцієнт експертної оцінки динаміки цієї частини продукції, тобто

$$Q_{t,0}^{(P,b)} = Q_{t,0}^{(P,b)осн} \times \frac{Q_{(P,b)}^{(P,b)}}{Q_{(P,b)осн}^{(P,b)}} \times k_{експ} \quad (10)$$

де:

$$\frac{Q^{(P,b)}}{Q^{(P,b)осн}}$$

- коефіцієнт дорахунку до повного обсягу валової продукції без зміни вартості незавершеного виробництва у рослинництві ($Q^{(P,b)}$), визначений на підставі даних заключного розрахунку валової продукції за рік, що є найближчим до порівнюваних періодів;

$k_{експ}$ - коефіцієнт експертної оцінки динаміки частини продукції, яка доклучається у розрахунок валової продукції.

Розглянемо приклад розрахунку коефіцієнту дорахунку до повного обсягу валової продукції для 2008 року (за умови наявності даних заключного розрахунку валової продукції сільського господарства за 2007 рік, який є найближчим роком для проведення розрахунку):

(тис.грн.)			
		Сільськогосподарські підприємства	Господарства населення
А	Б	1	2
Валова продукція <u>рослинництва</u> (повний обсяг)	1	20657422	29102707
у тому числі			
зміна вартості незавершеного виробництва	2	624240	42317
валова продукція <u>рослинництва</u> без урахування зміни вартості незавершеного виробництва $Q^{(P,b)}$	3=1-2	20033182	29060390
з неї			
зернові та зернобобові культури (вкл. кукурудзу) – без соломи, полови, стебел кукурудзи	4	9428124	2726687
насіння соняшнику	5	2969549	704723
цукрові буряки (фабричні)	6	2508384	376120
кольза – ріпак ярий	7	71781	1293
ріпак озимий	8	1072055	16172
соя	9	675852	38904
картопля	10	262645	12652177
овочі	11	1081451	7943310
плоди та ягоди	12	310757	2589692
виноград	13	345912	184991
кукурудза на силос, зелений корм та сінаж	14	310850	15098
кормові коренеплоди	15	16746	813309
всього по перелічених позиціях $Q^{(P,b)осн}$	16=4+5+6+7+8+9+10+11+12+13+14+15	19054106	28062476
Коефіцієнт дорахунку $\frac{Q^{(P,b)}}{Q^{(P,b)осн}}$	17=3/16	1,051	1,036
Валова продукція <u>тваринництва</u> (повний обсяг)	1	14781984	24268362
у тому числі			
вирощування (приплід, приріст живої маси):			
великої рогатої худоби	2	1473862	3591693
свиней	3	3085986	5026308
овець та кіз	4	15918	150451
птиці	5	5327308	1435542
молоко	6	2271758	10739019
вовна	7	3723	12020
яйця	8	2321326	1971404
всього по перелічених позиціях $Q^{(P,b)осн}$	9=2+3+4+5+6+7+8	14499881	22926437
Коефіцієнт дорахунку $\frac{Q^{(P,b)}}{Q^{(P,b)осн}}$	10=1/9	1,019	1,059

Для порівнюваних періодів, що обрані у звітному та попередньому роках, використовується єдиний коефіцієнт дорахунку (як і ціни), причому до моменту отримання заключного розрахунку валової продукції за попередній рік (це стосується, насамперед, розрахунків індексу за січень, ..., січень-квітень використовується коефіцієнт, розрахований з остаточних обсягів валової продукції за останній найближчий до розрахунку рік.

Коефіцієнт експертної оцінки включає в себе тенденції у виробництві тієї частини продукції, яка не включена в основну частину, і базується на аналізі непрямих даних про зміни посівних площ, чисельності поголів'я, зміни у виробництві біологічно близьких продуктів, що обліковуються в оперативній звітності, природних циклів і погодних умов, обсягів продажу продукції тощо. Його значення, як правило, коливається у незначних межах, а у разі неможливості його визначення або незначного обсягу продукції, що доключається, може прийматися за 1. У цьому випадку тенденція по основному колу продукції буде поширена на цю частину продукції без урахування умов та природного циклу її утворення.

Розділ 6. Уточнення бази для розрахунку поточного індексу обсягу сільськогосподарського виробництва.

Оскільки у ході обчислення поточних індексів обсягу сільськогосподарського виробництва через обмеженість інформаційної бази використовуються розрахункові величини, з метою запобігання накопичення помилок – відхилень від фактичних значень показників, з отриманням остаточних підсумків за звітний рік здійснюються відповідні уточнення і підготовка бази даних за періоди для подальших розрахунків.

Для цього, перш за все, необхідно встановити період звітного року, за який слід скоригувати дані (з урахуванням часу надходження продукції, обсяги виробництва якої були уточнені). Якщо це не є можливим, обсяг уточнення розподіляється за періодами пропорційно їх обсягам продукції (тобто відповідно до внутрірічної структури розрахункових обсягів виробництва за періодами).

При цьому поточні індекси обсягу сільськогосподарського виробництва, розраховані для року, що є найближчим до проведення розрахунку, залишаються незмінними. Їх коригування здійснюється тільки у випадку значних уточнень вихідних даних, які принципово змінюють розмір і напрямок тенденцій у виробництві продукції сільського господарства.

Розділ 7. Особливості розрахунку індексу обсягу сільськогосподарського виробництва за районами.

Розрахунок індексу обсягів сільськогосподарського виробництва за районами проводиться за схемою та порядком, описаними в даній Методиці (за умови наявності розрахованих фізичних обсягів сільськогосподарського виробництва). У випадку відсутності такої інформації, наприклад, по господарствах

населення (перш за все, це стосується поточних розрахунків), для отримання вартісних показників виробництва продукції сільського господарства у районному розрізі необхідно розрахований згідно з цією Методикою обсяг валової продукції регіону розбити за районами так:

- основна продукція рослинництва – пропорційно посівним площам відповідних видів/груп сільськогосподарських культур та площі багаторічних насаджень;

- основна продукція тваринництва, а саме:

- вирощування худоби та птиці – пропорційно умовному поголів'ю худоби та птиці (без корів),
- виробництво молока – пропорційно поголів'ю корів,
- виробництво яєць – пропорційно поголів'ю птиці,
- виробництво вовни – пропорційно поголів'ю овець та кіз.

Обсяг іншої продукції сільськогосподарського виробництва необхідно розбити пропорційно частці районних обсягів основної продукції у загальному обсязі основної продукції регіону.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М.Прокопенко

Використана література

1. Закон України “Про державну статистику” від 02.10.1992 р. № 2657-XI станом на 01.10.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2614-12>
2. Методологічні положення зі статистики / Держкомстат України. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2006. – Вип. 2. – ISBN 966-8998-29-4.
Т. 1. – 2006. – 504 с. – ISBN 966-8998-29-4.
Т. 2. – 2006. – 568 с. – ISBN 966-8998-29-4.
3. Опря А. Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики : [навч. посіб.] / Опря А. Т. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 468 с. – ISBN 966-364-128-2.
4. Статистика : [підруч.] / [Герасименко С. С., Головач А. В., Єріна А. М. та ін.] ; за наук. ред. С. С. Герасименка. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : КНЕУ, 2000. – 467 с. – Алф. покажч.: с. 460-646. – ISBN 966-574-135-7.
5. Handbook for EU Agricultural Price Statistics : DRAFT // EUROSTAT, F-1. – 2002. – 280 с.
6. Чекотовський Е.В. Основи статистики сільського господарства: Підручник. – К.: КНЕУ, 2008 – 504 с. – ISBN 978-483-054-3.
7. Ревенко А.Ф. До переходу на нові індекси промислового та сільськогосподарського виробництва / Статистика України, 1998. - №4.
8. Термінологічний словник / [наук. керівник О. О. Васечко]. - 1-е вид. - К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. - 140 с.